

ZAWIADOMIENIE WÓJTA GMINY CHARSZNICA

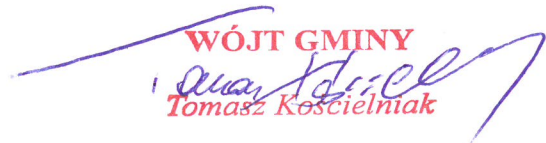
o zamiarze włączenia do Gminnej Ewidencji Zabytków karty adresowej obiektu nieruchomego niewpisanego do rejestru zabytków

Na podstawie § 18b ust.1 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem, zwanego dalej „rozporządzeniem” (Dz.U. z 2021r., poz. 56) w nawiązaniu do art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.), w związku z pismem Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znak RD-I.5133.49.2026 z dnia 13.04.2026 r.

zawiadamiam

o zamiarze włączenia do Gminnej Ewidencji zabytków karty adresowej nr GEZ S-1 obiektu nieruchomego niewpisanego do rejestru zabytków, przydrożnej kapliczki z krzyżem zlokalizowanej na dz. ew. nr 376/1, w miejscowości Swojczany, gm. Charsznica.

Jednocześnie informuję, że zawiadomienie o zamiarze włączenia do gminnej ewidencji zabytków przedmiotowej karty adresowej, zostało zamieszczone, zgodnie z § 18b ust.3 rozporządzenia, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej [tut. Urzędu](https://www.gov.pl) dnia 20.04.2026 r.

WÓJT GMINY
Tomasz Kościelniak

Załącznik:

- Kopia Karty adresowej nr GEZ S-1, zabytku nieruchomego – przydrożnej kapliczki z krzyżem.

GEZ
S-1

KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIEMUCHOMEGO

3. Miejscowość

SWOJCZANY

1. Nazwa

Przydrożna kapliczka z krzyżem

2. Czas powstania

1917r.

4. Adres

**SWOJCZANY
32-250 CHARSZNICA
dz. nr 376/1
obręb SWOJCZANY**

8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

5. Przynależność administracyjna

**Województwo: małopolskie
Powiat : miechowski
Gmina: Charsznica**

6. Formy ochrony

**Zabytek nieruchomy znajdujący
się w Gminnej Ewidencji Zabytków**

8. Historia, opis i wartości

Kamienna kapliczka z krzyżem usytuowana jest przy drodze południowej, łączącej Swojczany z Tczycą. Frontem zwrócona jest do skrzyżowania z drogą wewnętrzną Swojczan przy której mieszkają potomkowie fundatorów. Wokół kapliczki znajdują się uprawne pola. Zabytak posiada znaczenie kultowe, artystyczne i historyczne. Kapliczka zaprojektowana jest konkretnie do miejsca usytuowania. Dekoracja rzeźbiarska znajduje się w części frontalnej oraz na ściankach bocznych. Od tyłu nie wykonano nisz z płaskorzeźbami. Strona tylna zwrócona w kierunku pld. zach. nie jest widoczna z żadnej drogi. Obiekt zbudowany jest z dwustopniowej podstawy; bazy; dwusegmentowego postumentu oraz krzyża z metalowym krucyfiksem. Na pñ. - zach. ściance bazy wykuto datę powstania oraz imiona i nazwisko fundatorów. Kostkową bazę od góry połączono wałkiem wklęsłym z postumentem. Dolny człon postumentu dekorowany jest z trzech stron wnękami wypełnionymi płaskorzeźbami. Od frontu na półkuli ziemskiej stoi Matka Boska. Od strony pld. – wsch. oraz pñ. – zach. święci patronowie fundatorów. Segment dolny wieńczy gzyms kordonowy z plecionką. Górny człon postumentu posiada dekorację rzeźbiarską tylko w niszy frontowej. Kapliczkę nakrywa gzyms okapowy. W zwieńczeniu zamontowano krzyż łaciński. Od strony frontalnej na krzyżu zawieszono metalowy krucyfiks z półkolistą osłonką. Metal pomalowano w kolorze ciemnego grafitu. Kamienna kapliczka z krzyżem w Swojczanach znajduje się przy drodze południowej do Tczycy. Frontem ustawiona jest w kierunku przecznicy przy której mieszkali jej fundatorzy Karol i Katarzyna Byczek /obecnie mieszka tam Maciej Maj z rodziną/. Ufundowana została w 1917 r. w okresie pierwszej wojny światowej. Przypuszcza się, że fundacja ma związek z tym wydarzeniem. Kapliczka najprawdopodobniej powstała w miejscowym warszacie kamieniarskim Ludwika Kisielea w Miechowie. Kapliczka posiadawiona jest na niewielkim, ziemnym kopczyku; zbudowana z ciosów wapienia pińczowskiego spojonych zaprawą mineralną; obiekt po konserwacji zamontowany na żelbetowym fundamencie; składa się z dwustopniowej podstawy, bazy oraz dwuczłonowego postumentu zwieńczonego krzyżem.

9. Stan zachowania i postulatory dotyczące konserwacji

Kapliczka zbudowana jest z wielu ciosów wapienia pińczowskiego z domieszką marglu. Skala należy do mała odpornych na zewnętrzne warunki atmosferyczne. Przy budowie fundamentu wykorzystano kamień polny luźno powiązany z sobą. Na fundamencie ułożono dwustopniową podstawę. Dolny stopień podstawy kłamrowano w narożnikach. W wykuszych gniazdech zamontowano metalowe płaskowniki na zaprawie mineralnej z cementem. Następnie ustawiono kostkową bazę postumentu oraz dwuczłonowy postument. Dwa człony przedziela gzyms kordonowy. Kapliczkę wieńczy krzyż /obecnie rekonstrukcja z betonu/ z metalowym krucyfiksem. Pod krzyżem występuje ozdobny gzyms okapowy. Do montażu kapliczki użyto metalowy trzpień łączący dwa człony postumentu z gzymsami. Trzpień o kwadratowym przekroju osadzono w wywierconym centralnie otworze i zalano zaprawą mineralną z cementem. Ozdobą kapliczki są cztery niszowe zwieńczone półkolistie, wykute postumencie. W niszach w stojących pozach przedstawiono dwa wyobrażenia z Matką Boską oraz po bokach św. Katarzynę i św. Karola, patronów fundatorów. Postacie wyrzeźbiono w technice płaskorzeźby. Na ścianie tylnej dolnego i górnego członu postumentu ograniczono się tylko to rytu wyznaczającego kształty nisz. Powierzchnia ciosów jest gładzona. Ze względu na dużą destrukcję, nie zachowały się ślady obróbki dłutami kamieniarskimi. Na gładzonym tle bazy postumentu wykuto wklęsłe litery inskrypcji z majuskuły. W podobnej technice wykuto napisy pod płaskorzeźbą św. Katarzyny i św. Karola Zaleca się wykonywanie okresowych przeglądów zakonserwowanej kapliczki. Doraźne dbanie to przede wszystkim: usuwanie śmieci gromadzących się w obrębie zabytaku; kontrola odpływu wody opadowej; dbanie o zieleni najbliższego otoczenia; usuwanie nawarstwień pochodzenia atmosferycznego oraz nawarstwień mikrobiologicznych.

10. Opracowanie karty (autor, data i podpis)

Mariała Kula
DNIA 27.02.2020r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

* dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewiązanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków